EasyChair Preprint

№ 15873

The Study on Cost and Profit of Dairy Farming Bussiness Located in Ratchaburi and Nakhonpathom Provinces Between 2 Different Time

Passakorn Jeenkhaokham, Thunyaporn Vannacharoen, Jinjuta Ninjamrush, Bhanuda Phon-In, Dr.Supachart Panneum and Asst.Prof.Anawat Saengmalee

EasyChair preprints are intended for rapid dissemination of research results and are integrated with the rest of EasyChair.

February 26, 2025

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางธุรกิจฟาร์มโคนมในเขตพื้นที่จังหวัดราชบุรีและนครปฐม เปรียบเทียบระหว่างสองช่วงเวลา

The study on cost and profit of dairy farming business located in Ratchaburi and Nakhon Pathom provinces between 2 periods time.

ภาสกร จีนขาวขำ[a], **ธัญพร วรรณเจริญ**[a] , **จินต์จุฑา นิลจำรัส**[a], **ประภาศิริ ผลอินทร์**[a], **ศุภชาติ ปานเนียม**[a], **อนวัช แสงมาลี**[a]

Passakorn Jeenkhaokham[a], Thunyaporn Vannacharoen[a], Jinjuta Ninjamrush[a], Prapasiri Pol-in[a], Supachart Panneum[a], Anawat Saengmalee[a]

[a]คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จังหวัดนครปฐม 73140

[a]Faculty of veterinary medicine, Kasetsart University, Nakhonprathom 73140, Thailand

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ในการผลิตน้ำนมดิบ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนและกำไรในเดือนพฤศจิกายน 2566 และเดือนเมษายน 2567 พบว่าต้นทุนทั้งหมดของฟาร์มจากทั้งสองช่วงเวลาไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$) ต้นทุนส่วนใหญ่ คือ ต้นทุนผันแปร สัดส่วนที่มากที่สุด ได้แก่ ต้นทุนค่าอาหาร (60.24-65.54%) จากการศึกษาไม่พบความแตกต่างของต้นทุนค่าอาหารข้นและอาหารหยาบระหว่างเดือนพฤศจิกายนและเมษายน ($p = 0.202$ และ 0.338 ตามลำดับ) ในเดือนพฤศจิกายน ค่ามัธยฐานของกำไร คือ -16,000.15 บาท (-95,364.96-115,953.60 บาท) ในขณะที่เดือนเมษายน มีค่ามัธยฐานของกำไรอยู่ที่ 26,659.78 บาท (-260,734.06-150,958.04 บาท) เมื่อคิดสัดส่วนกำไรเทียบต้นทุนทั้งหมด มีค่ามัธยฐานอยู่ที่ -9.61% (-36.15-43.60%) และเมื่อเทียบระหว่างเดือนพฤศจิกายนและเมษายน พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p > 0.05$)

คำสำคัญ: ต้นทุน, กำไร, ฟาร์มโคนม, ธุรกิจ

Abstract

This study aimed to assess the true economic costs and profits of dairy farms by analyzing financial data during November 2023 and April 2024. The results indicated no significant difference in total costs between the two periods ($p > 0.05$). The majority of costs were variable, with animal feed representing 60.24 - 65.54% of these costs. No significant differences were observed in the costs of concentrated feed and roughage between November and April (p-values of 0.202 and 0.338, respectively). Profitability varied by period: in November, a median loss was -16,000.15 baht (range: -95,364.96 to 115,953.60 baht), while, in April, a median profit was 26,659.78 baht (range: -260,734.06 to 150,958.04 baht). The median profit ratio relative to total costs was -9.61% (-36.15% to 43.60%). No significant difference in profitability was observed between the two periods

Keywords: Cost, Benefit, Dairy farm, Business

คำนำ

สถานการณ์การเลี้ยงโคนมของประเทศในปัจจุบันมีทิศทางที่ถดถอย นั่นคือตั้งแต่ปี 2564 จนถึง 2566 มีจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมลดลงประมาณ 6% หรือเปลี่ยนแปลงจาก 24,145 รายเหลือ 22,507 ราย ซึ่งสอดคล้องประชากรโคที่ลดลงจาก 810,518 ตัวเหลือ 774,461 ตัว สถานการณ์นี้ได้ทวีความรุนแรงขึ้นในปี 2567 คือ มีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ลดลงเมื่อเทียบกับปี 2566 อีก 29.94% นั่นคือในปัจจุบันมีเกษตรกรเลี้ยงโคนมในประเทศจำนวน 15,769 ราย และมีประชากรโคนม 568,111 ตัว ซึ่งเท่ากับมีประชากรโคนมลดลง 31.5% เมื่อเทียบกับปี 2564 (กรมปศุสัตว์, 2565; 2566; 2567) ส่งผลกระทบต่อผลผลิตน้ำนมดิบสำหรับการบริโภคภายในประเทศ ตลอดจนความมั่นคงทางอาหารของประเทศ ทั้งนี้สาเหตุหลักมาจากการที่เกษตรกรไม่มีผลกำไรในการดำเนินธุรกิจ สืบเนื่องมาจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นที่เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ การที่เกษตรกรไม่สามารถควบคุมผลผลิตของตนเองให้มีปริมาณที่เหมาะสมในการดำเนินการทางธุรกิจซึ่งเปรียบเสมือนการเพิ่มต้นทุนทางอ้อม หรือการลดผลกำไร (นวรัตน์ และ ธนกร, 2554; ภรภัทร และคณะ, 2561; วิภาวี, 2560) เนื่องจากต้นทุนและกำไรของการเลี้ยงโคนมมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำนมดิบและขนาดฟาร์มอย่างสูง และถูกกำหนดโดยปัจจัยหลักคืออัตราการให้น้ำนม/ตัว/วัน ซึ่งการจะควบคุมปัจจัยนี้จำเป็นที่เกษตรกรต้องมีความรู้ทางวิชาการที่ถูกต้องใช้ในการจัดการฟาร์ม แต่พบว่าเป็นสิ่งที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมยังขาดและต้องได้รับการสนับสนุน จะเห็นได้ว่าการที่เกษตรกรจะดำเนินธุรกิจการเลี้ยงโคนมได้สำเร็จจำเป็นต้องมีข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนและมีความเข้าใจในข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์เป้าหมายในการดำเนินการจัดการฟาร์ม การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอต้นทุน และผลตอบแทนของการทำธุรกิจฟาร์มโคนมที่เลี้ยงในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และนครปฐมที่เป็นพื้นที่การให้บริการของโรงพยาบาลสัตว์ ม.เกษตรศาสตร์ หนองโพ คณะสัตวแพทยศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยมุ่งเปรียบเทียบระหว่าง 2 ช่วงเวลาที่คาดว่าจะมีผลผลิตน้ำนมดิบในฟาร์มต่ำสุดและสูงสุด โดยการศึกษานี้จะเป็นการวิเคราะห์การผลิตในระยะสั้น (Short-run cost analysis) และมีการออกแบบการเก็บข้อมูลตามแนวคิดของเรืองฤทธิ์ (2556) และภรภัทร และคณะ (2561) ซึ่งความรู้ที่เกิดจาการศึกษานี้จะได้นำไปใช้โดยตรง หรือประยุกต์ใช้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและนครปฐมที่มีข้อมูลเรื่องต้นทุนและผลตอบแทนของการทำธุรกิจฟาร์มโคนมที่จำกัด จึงเป็นข้อมูลที่มีความจำเพาะกับพื้นที่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ทางวิชาการได้

อุปกรณ์และวิธีการ

การออกแบบการเก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์การผลิตในระยะสั้น หมายถึง การวิเคราะห์การผลิตในระยะเวลาที่ไม่นานพอที่จะเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิตบางตัวได้เมื่อต้องการ ขยายการผลิตจึงมีคำอธิบายอิงข้อมูลต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของฟาร์มโคนมเพื่อนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ต้นทุนการเลี้ยงโคนม

ต้นทุนทั้งหมด = ต้นทุนผันแปร + ต้นทุนคงที่

1) ต้นทุนผันแปร = ค่าอาหาร + ค่าแรงงาน + ค่าแร่ธาตุ + ค่าผสมเทียม+ ค่าป้องกันโรค ยาบำรุง และ ค่ารักษา + ค่าไฟฟ้าและค่าน้ำ + ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง + ค่าซ่อมแซม + ค่าวัสดุสิ้นเปลือง + ค่าเตรียมแปลงหญ้า + ค่าเสียโอกาสเงินทุน

2) ต้นทุนคงที่ = ค่าเสื่อมแม่พันธุ์โคนม + ค่าเสื่อมอุปกรณ์และโรงเรือน + ค่าเสียโอกาสที่ดิน + ดอกเบี้ยเงินกู้
3) ค่าเสื่อมราคา (Depreciation) หมายถึง การสูญเสียในมูลค่าของปัจจัยการผลิตประเภททุน (Capital goods) เช่น เครื่องจักรเครื่องมือต่าง ๆ อันเนื่องมาจากอายุการใช้งานของปัจจัยการผลิต (เรืองฤทธิ์, 2556) การคำนวณค่าเสื่อมราคาใช้วิธีแบบเส้นตรง (Straight line method) คือ สินทรัพย์ได้ถูกใช้งานอย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงอายุการใช้งานของ สินทรัพย์นั้น และสินทรัพย์มีการเสื่อมสภาพเท่า ๆ กันในช่วงระยะเวลาดังกล่า สามารถคำนวณได้ จากสูตร ดังนี้

$$\text{ค่าเสื่อมราคา} = \frac{\text{ราคาทุน} - \text{มูลค่าคงเหลือ}}{\text{อายุการใช้ประโยชน์}}$$

ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์และโรงเรือน ประกอบด้วย ยานพาหนะ เครื่องรีดนมพร้อมชุดอุปกรณ์ ถังรวบรวมน้ำนมดิบ เครื่องปั๊มน้ำพร้อมชุดอุปกรณ์ เครื่องตัดหญ้า ถังใส่น้ำดื่มสำหรับโคนม และโรงเรือนพร้อมซองรีดนม

4) ค่าเสียโอกาส (Opportunity cost) หมายถึง คุณค่าหรือมูลค่า (Value) ของทางเลือก (Choice) ที่ดีที่สุดในบรรดาทางเลือกทั้งหลายที่ต้องสละไป เมื่อมีการตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง (วันรักษ์, 2556) ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน (Opportunity cost of capital) เปรียบเทียบกับการนำเงินไปฝากธนาคาร โดยอ้างอิงอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภท 12 เดือน

การวิเคราะห์ผลตอบแทนการเลี้ยงโคนม

1) รายได้รวม = ราคาต่อหน่วย x ปริมาณขาย
2) ผลตอบแทนจากการขายผลผลิตจากโคนม = ราคาน้ำนมดิบ (บาท/กิโลกรัม) x จำนวนน้ำนมดิบ (กิโลกรัม) + ค่าขายมูลโค + ค่าขายลูกโคตัวผู้ + ค่าขายแม่โคคัดทิ้งและโคอื่น ๆ
3) กำไรสุทธิ = รายได้ทั้งหมด – ต้นทุนทั้งหมด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ฟาร์มโคนมที่มีฝูงแม่โคระหว่าง 20-50 ตัวที่มีที่ตั้งของฟาร์มอยู่ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และนครปฐมจำนวน 20 ฟาร์ม เป็นฟาร์มในเครือข่ายให้บริการสุขภาพระดับฝูงของ โรงพยาบาลสัตว์ ม.เกษตรศาสตร์ หนองโพ เป็นฟาร์มที่ยินยอมให้ใช้ข้อมูลและมีข้อมูลสมบูรณ์ ดำเนินการเก็บข้อมูลต้นทุน และผลตอบแทนเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 และเดือนเมษายน พ.ศ. 2567 ตามประมาณการผลผลิตที่ต่ำสุดและสูงสุดในวงรอบปีตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลต้นทุน ผลตอบแทน ปริมาณน้ำนม และประชากรโค นำเสนอในรูปแบบสถิติเชิงพรรณา คือ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐานค่าสูงสุด ต่ำสุด เปรียบเทียบต้นทุน และผลตอบแทนระหว่าง 2 ช่วงเวลา เนื่องจากการแจกแจงไม่เป็นการกระจายตัวที่ปกติใช้ค่าสถิติ Wilcoxon signed- rank test ในการวิเคราะห์

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

ผลการศึกษาใน Fig. 1 แสดงจำนวนประชากรโครีดนม และโคพักการรีดนมเปรียบเทียบกันระหว่างเดือน พ.ย.2566 และเดือน เม.ย. 2567 พบว่าค่ามัธยฐานของจำนวนโครีดนมและจำนวนโครีดสูงสุด-ต่ำสุด คือ 21.5 (80-13) ตัว

และ 22.0 (82 - 13) ตัวตามลำดับ มีค่ามัธยฐานของจำนวนโคไม่ได้รีดนมและจำนวนโคไม่ได้รีดรีดสูงสุด-ต่ำสุด คือ 4 (13-0) ตัว และ 4 (15-0) ตัวตามลำดับ และไม่พบความแตกต่างของกลุ่มประชากรระหว่าง 2 ช่วงเวลา

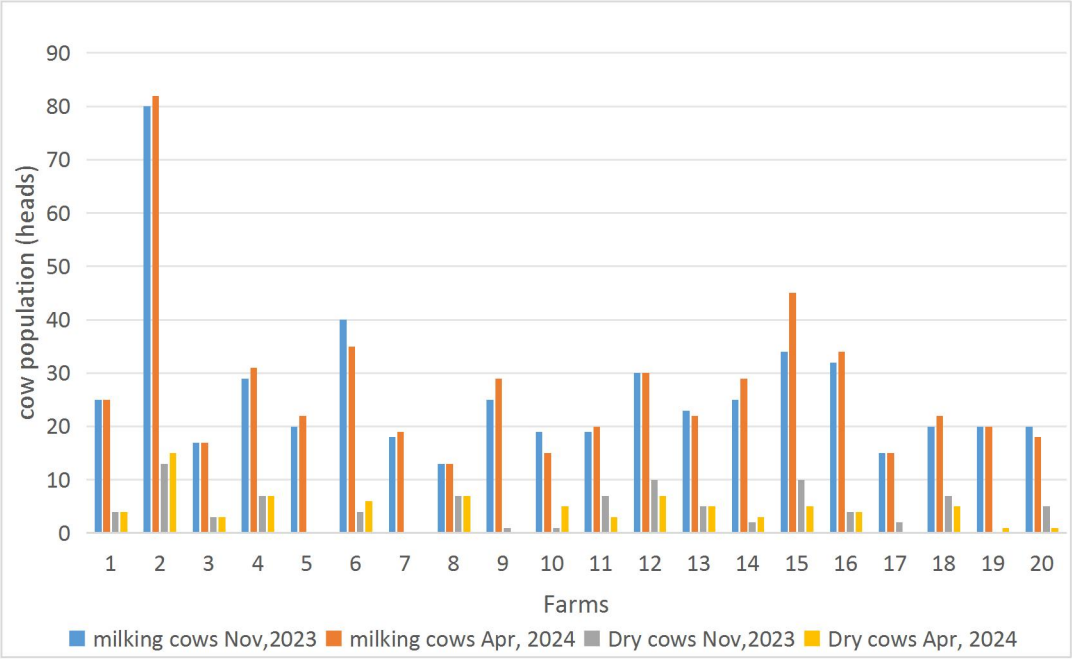

Fig. 1 Cows population categorized by production type between 2 periods (September 2023 vs April 2024) which no statistical difference was observed.

การศึกษานี้ได้ออกแบบให้ศึกษาใน 2 ช่วงเวลาที่แตกต่างกันในแง่ของผลผลิตน้ำนม จาก Fig. 2 และ Table 1 พบว่าผลผลิตน้ำนมดิบในเดือนเมษายน พ.ศ. 2567 มีแนวโน้มสูงกว่าผลผลิตในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ อ.ฝาง และอ.ไชยปราการ จ.เชียงใหม่ นั่นคือ ผลผลิตน้ำนมดิบช่วงต้นปีมีแนวโน้มสูงกว่าช่วงปลายปีและมีแนวโน้มของผลตอบแทนที่สูงกว่า (คณกร และ ชาลินี, 2563)

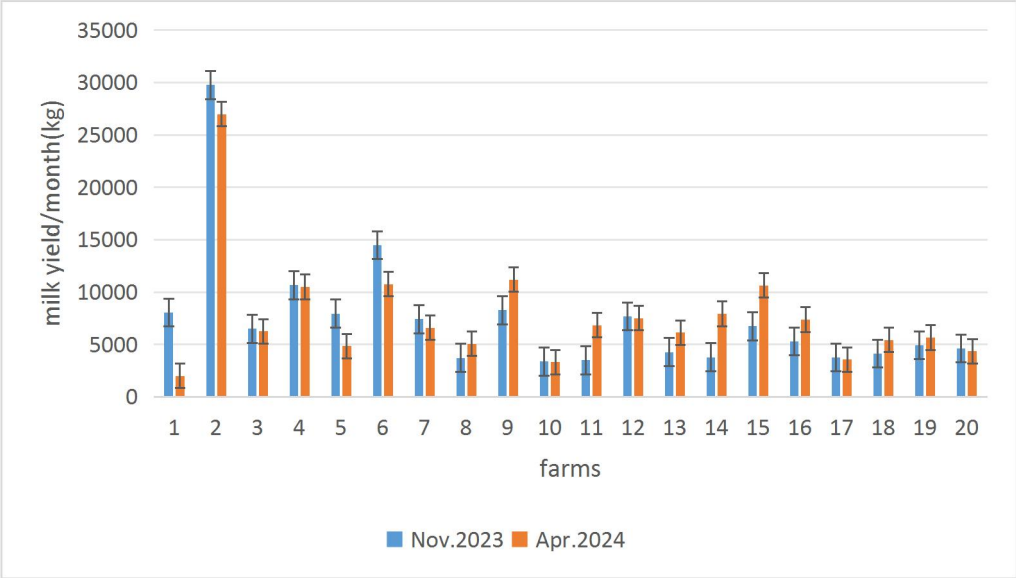

Fig. 2 Comparison of milk production per month of 20 farms between 2 periods (September 2023 vs April 2024) which no statistical difference was observed (*p*-value=0.68).

จากผลการศึกษาดังแสดงใน Table 1 พบว่าต้นทุนคงที่มีสัดส่วน 5.41% ในเดือน พ.ย. 2566 และ 6.06% ในเดือน เม.ย. 2567 ในขณะที่ต้นทุนผันแปรคิดเป็นสัดส่วน 94.91% ในเดือน พ.ย. 2566 และ 94.70% ในเดือน เม.ย. 2567 ซึ่งต้นทุนทั้ง 2 ประเภทไม่มีความแตกต่างกันระหว่างช่วงเวลา ในส่วนของต้นทุนผันแปรนั้นพบว่าต้นทุนค่า อาหารข้น อาหารหยาบ และอาหารผสมสำเร็จมีสัดส่วนสูงสุด คือ 63.47% ในเดือน พ.ย. 2566 และ 73.54% ในเดือน เม.ย. 2567 รองลงมา คือ ค่าจ้าง 16.98% ในเดือน พ.ย. 2566 และ 18.50% ในเดือน เม.ย. 2567 โดยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกันในระหว่าง 2 ช่วงเวลา ทั้งนี้สัดส่วนของต้นทุนผันแปรมีแน้วโน้มสูงกว่าและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเมื่อเทียบกับผลการศึกษาของพัชรี (2558) วิภาวี (2560) ภรภัทร และคณะ (2561) คือ สูงกว่า 80% และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของคณกร และ ชาลินี (2563) ที่แสดงให้เห็นว่าต้นทุนผันแปรของการทำธุรกิจการเลี้ยงโคนมในจังหวัดเชียงใหม่ต่ำกว่า 80% ซึ่งเป็นผลมาจากการที่เกษตรกรสามารถจัดหาอาหารหยาบที่มีราคาต่ำกว่า ซึ่งมีสัดส่วนของต้นทุนคิดเป็นเพียงร้อยละ 10 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนค่าอาหารพบว่าผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่ามีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกับผลการศึกษาโดยพัชรี (2558) วิภาวี (2560) ภรภัทร และคณะ (2561) คือ สูงกว่า 50% อย่างไรก็ตามต้นทุนอาหารจากการศึกษานี้มีแนวโน้มที่จะสูงกว่าเมื่อเทียบกับผลการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น อีกส่วนหนึ่งของต้นทุนผันแปรที่มีลำดับรองจากอาหารสัตว์ คือ ค่าจ้าง ที่มีสัดส่วนประมาณ 20% ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาก่อนหน้านี้ (พัชรี, 2558; วิภาวี, 2560; ภรภัทร และคณะ, 2561)

เมื่อพิจารณาถึงผลตอบแทนจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผลผลิตน้ำนมดิบที่ผลิตได้ของฟาร์มมีผลต่อผลตอบแทนและส่งผลต่อการได้กำไร หรือการขาดทุนของฟาร์ม เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างทั้ง 2 ช่วงเวลาทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากผลกำไรโดยรวมของฟาร์มและผลกำไรต่อการผลิตน้ำนม 1 กิโลกรัมซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของคณกร และ ชาลินี (2563) แต่เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนของกำไรโดยรวมของฟาร์มในแต่ละช่วงเวลากับสัดส่วนกำไรต่อการน้ำนมดิบที่ขายได้ทุก 1 กิโลกรัมจะเห็นว่าไม่สอดคล้องกันนั่นคือกำไรโดยรวมของฟาร์มจะมีสัดส่วนที่มากกว่ากำไรจากการขายน้ำนม เป็นผลมาจากจากการที่บางฟาร์มมีรายได้เพิ่มจากการขายโคคัดทิ้ง อย่างไรก็ตามก็ยังส่งผลให้มีฟาร์มที่ผลประกอบการมีกำไรเพิ่มจาก 7 ฟาร์มในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566 เป็น 15 ฟาร์มในเดือนเมษายน พ.ศ. 2567 ดังแสดงให้เห็นใน Fig. 2 และ Fig. 3

Table 1 Description of cost and benefit analysis of dairy farming business during 2 study periods.

Items	November, 2023		%	April, 2024		%	*P*-value
	Median	Max-min		Median	Max-min		
1. Total costs							
1.1 Total fixed costs							
Land rent	833.00	2000.00-416.00	0.50	1041	45000-83.3	0.71	
Depreciation of farm building	2083.33	20958.33-0.00	1.25	1468.66	20958.33-0.00	1.00	
Depreciation of milking machine	342.50	10616.67-0.00	0.21	397.505	10616.67-0.00	0.27	
Depreciation of vehicle and farm instrument	795.00	25559.74-104.17	0.48	828.33	25559.74-104.17	0.57	

Items	November, 2023		%	April, 2024		%	*P*-value
	Median	Max-min		Median	Max-min		
Depreciation for milking herd	3312.50	11875.00-2125.00	1.99	3187.5	11625-1875	2.18	
Total fixed costs	9003.99	69009.74-3354.17	5.41	8864.16	68759.74 - 3354.17	6.06	0.647
1.2 Total variable costs							
Wage	28263.33	67180.00-19590.00	16.98	27063.33	71886-19590	18.50	
Concentrate feed	45540.00	93913.50-33600.00	27.37	59170	241780.5-23000	40.46	
Roughage	34050.00	70966.75-2683.00	20.46	23505	159600-2849.7	16.07	
TMR	26033.00	312405.73-0.00	15.64	24852.00	280230-0.00	16.99	
Milk cost for rearing calf	3107.5	35175-0.00	1.87	7639.20	59427.00-0.00	5.22	
Hormone and medication	2000	6720-0.00	1.20	2620.00	8525.00-450.00	1.79	
Mineral	135	4500-0	0.08	140.00	3600.00-0.00	0.10	
AI and semen	1200	17000-0	0.72	1100.00	3440.00-0.00	0.75	
Fuel	2800	10000-0	1.68	3450.00	15500.00-261.00	2.36	
Electric/water	3050	9000-600	1.83	3000.00	4550.00-1065.00	2.05	
Fixing	0.00	17000-0.00	0.00	0.00	1000.00-0.00	0.00	
Interest charge	5896.5	25523-0.00	3.54	4261.00	31869.00-0.00	2.91	
Miscellaneous expenses	3098.445	8600-0.00	1.86	1800.00	26800.00-0.00	1.23	
Opportunity cost	759.44	4857.52-307.46	0.46	898.64	3991.89-478.19	0.61	
Total variable costs	157946.00	596332.35-85186.07	94.91	138497.5	830781.8-53363.59	94.70	0.82
Total costs	166413.95	665342.09-89394.41	100	146255.68	899541.54-56938.59	100.00	0.76
2. Total incomes							
Raw milk	131422.75	634047.75-80214		154620	633265-54000		
Cow manure	0.00	9300-0.00		3500	15000-0.00		
Male calf selling	0.00	2700-0.00		0.00	15000-0.00		
Culled cattle	2500	100000-0.00		5000	110000-.000		
Machine employment	0.00	1000-0.00		0.00	0.00-0.00		
Placenta selling	1000	4480-0.00		695	2800-0.00		
Total income /month	171341.5	670797.75-81454		173337	643665-59705		0.19
Milk yield/month (kg)	5901.35	29767.5-3375		6433.55	26985-2000		0.68
Profit/period (baht)	-16000.145	115953.595--95364.96		26659.77	150958.04--260734.06		0.33
Profit/1kg of milk (baht)	-2.81	25.03--25.14		4.00	20.56--35.19		0.20

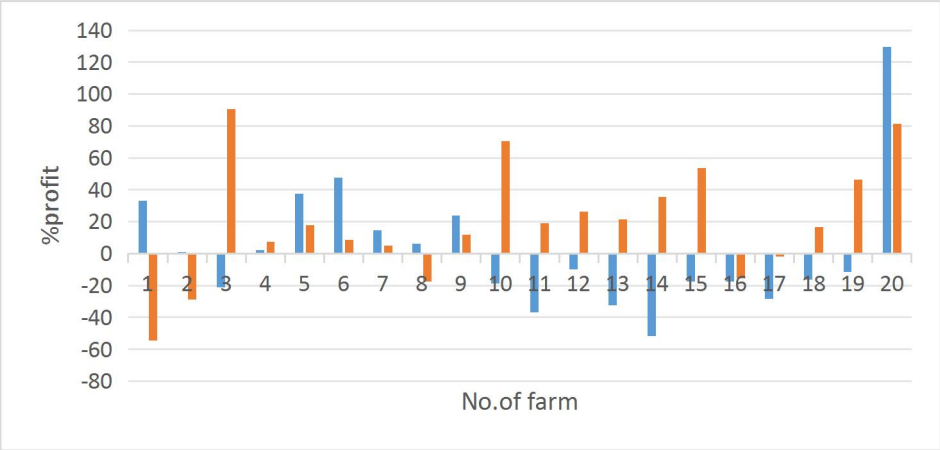

Fig. 2 Proportion of profit return of each farm between 2 periods (November 2023 vs April 2024) which no statistical difference was observed.

เมื่อพิจารณาจากฟาร์มที่ผลตอบแทนขาดทุนอย่างต่อเนื่องและฟาร์มที่ผลตอบแทนขาดทุนในช่วงเดือน เม.ย. 2567นอกจากเป็นผลมาจากปริมาณน้ำนมดิบที่ผลิตได้ที่ปริมาณต่ำ ไม่ครอบคลุมต้นทุนการผลิตของฟาร์มแล้ว ยังเป็นผลมาจากการที่ฟาร์มมีการลงทุนเพิ่มในส่วนของต้นทุนคงที่ การจ่ายหนี้ในวงเงินค่อนข้างสูง และการสั่งซื้อวัตถุดิบสำหรับการผลิตอาหาร หรืออาหารหยาบในปริมาณมากกว่าปกติ

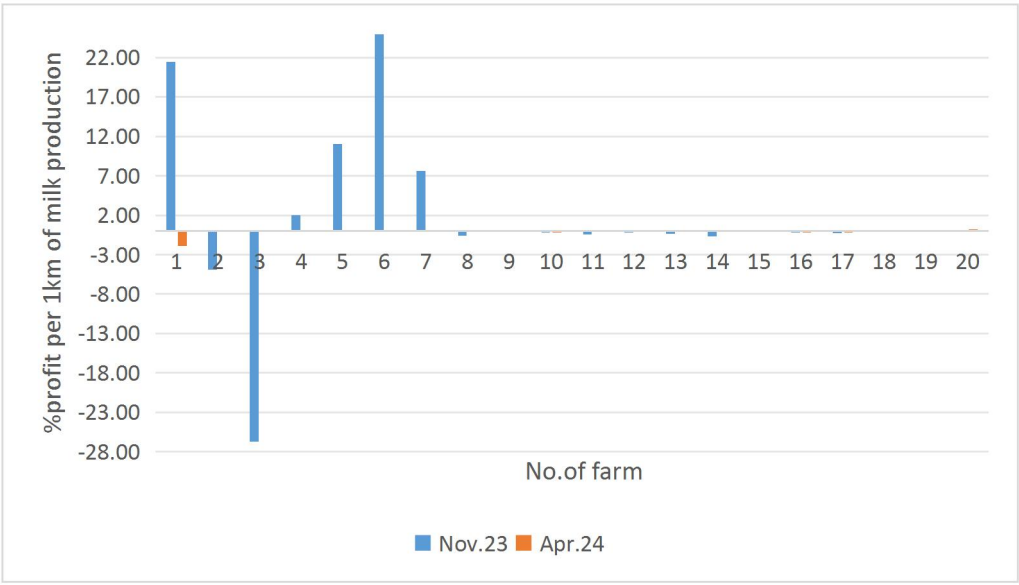

Fig.3 Proportion of profit return per 1 kg of sold milk of each farm between 2 periods (November 2023 vs April 2024) which no statistical difference was observed.

สรุป

ต้นทุนผันแปร และต้นทุนอาหารโคทั้งหมดมีแนวโน้มว่าจะมีสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับการศึกษาก่อนหน้านี้ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับผลการศึกษาจากเชียงใหม่และนครราชสีมา บ่งชี้ว่าการดำเนินธุรกิจฟาร์มโคนมพื้นที่จังหวัดราชบุรีและนครปฐมมีแนวโน้มว่าต้นทุนส่วนนี้สูงกว่าแหล่งการเลี้ยงอื่นของประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่มีต้นทุนอาหารหยาบที่

สูงกว่าเนื่องจากการทำฟาร์มในพื้นที่นี้มีข้อจำกัดในการผลิตอาหารหยาบ เพราะฟาร์มส่วนใหญ่มีพื้นที่จำกัดในการปลูกพืชอาหารสัตว์ ปริมาณน้ำนมที่ผลิตได้ของฟาร์มถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อผลตอบแทน และผลกำไรของฟาร์ม และเป็นเป้าหมายการผลิตที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่การศึกษานี้ต้องตระหนักแล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธุรกิจของตน ได้แก่การวางแผนการเพิ่มผลผลิตน้ำนมดิบให้อยู่ในจุดที่เหมาะสมและสร้างผลกำไรให้กับฟาร์ม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณต่อเกษตรกรทั้ง 20 รายที่ให้ความร่วมมือในการเปิดเผยและอนุญาตให้ใช้ข้อมูลในการศึกษานี้ และขอขอบคุณกองทุนพัฒนานิสิตคณะสัตวแพทยศาสตร์สำหรับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมปศุสัตว์. 2565. ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ภายในประเทศ พ.ศ. 2565. https://ict.dld.go.th/webnew/index.php/th/service-ict/report/355-report-thailand-livestock/animal-book/1714-2565

กรมปศุสัตว์. 2566. ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ภายในประเทศ พ.ศ. 2566. https://ict.dld.go.th/webnew/index.php/th/service-ict/report/355-report-thailand-livestock/animal-book/1802-2566

กรมปศุสัตว์. 2567. ข้อมูลจำนวนปศุสัตว์ภายในประเทศ พ.ศ. 2567. https://ict.dld.go.th/webnew/images/stories/report/regislives/eRegist_2024.pdf

คณกร พินิจศร และชาลินี ศรีบุญเรือง. 2563. วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบของฟาร์มโคนมในพื้นที่อำเภอฝางและอำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. Chromeextension://kdpelmjpfafjppnhbloffcjpeomlnpah/https://region5.dld.go.th/webnew/images/stories/2563 /paper/6320105075.pdf

นวรัตน์ สุรัติวรพัทธ์ และธนกร ราชพิลา. 2554. การศึกษาต้นทุนการผลิตน้ำนมดิบของฟาร์ม โคนมสมาชิกสหกรณ์โคนมภูพานสกลนคร จำกัด. วารสารบัณฑิตศึกษา15 (71): 14-22.

พัชรี สุริยะ. 2558.การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ของการผลิตน้ำนมดิบตามมาตรฐานฟาร์มโคนมในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. แก่นเกษตร 43 (1): 101-110.

ภรภัทร ไชยสมบัติ, เรืองฤทธิ์ หาญมนตรี, นราวุธ ระพันค้า, และชนกนันท์ ศรีลาพัฒน์. 2561. ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตน้ำนมของฟาร์มโคนมในจังหวัดสกลนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. chrome- extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ris.snru.ac.th/file/abstract/1314.pdf

เรืองฤทธิ์ หาญมนตรี. 2556. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักธุรกิจการเกษตร. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2556. หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิภาวี จันทร. 2560. การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตน้ำนมดิบจำแนกตามขนาดฟาร์มในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาอิสระปริญญาธุรกิจการเกษตรมหาวิทยาลัยขอนแก่น.